

בה' נובמבר 1921, הוא מביא בחבורו זה מה"בויביל" משל יפה בלוי תן הגדול של הנצרות העולמית, שלא יכל לעכל עוד בבטנו את יונה העברי והקיא שוב לא"י, ואולם מסופק הוא מאד, ר' אשבי שלנו אם א"י תוכל להכיל אותו בקרבה... ואם אמנם יש גם בדעתך ידידי לפרסם ספר זכרונות, אינני רואה קטע אחד מהביוגרפיה של "שביטו נחמיה ובנין הבית-הלאומי השני, היו סנבלט וגשם הערבי כותבים שטנה נגד היהודים למלכות ועבשו בימי הבית-הלאומי השלישי יש גם סנבלט וגם סדוריו (מנ"ח רחוב "אבינו מלכנו"!), ויש לנו ב"ה שיאים ורוח וגשם הערבי רק מלקוש אי... ומכיון שהגיע ערב-פסח בעולם והפול-נית כלומר ה"מיסים" שלי עומדת על נבי ומאוימת עלי ב ש ט ל פני דוכן בתואטרו "ציון", אם לא "אקה לי את הדרך כיד" מהבית הנני מהויב לקצר ול-הביע לד בכוח מכתבי זה כי קשה עלי פרידתך בשעה כה מאוחרת, ואולם איך יוכל הפתח המגנלי שלכם? — It is never too late ופירושו בהגדה של פסח :

בכל דור דור עומדים עלינו לכלותנו והקב"ה מצילנו מידם. אנב שמעתי כי "הרבי" שלנו, שהוא שומר דתו כידוע, מתכוון לברך את החמץ בערב-פסח זה ואור לארבעה עשר יבדק בנרות בכל כושבותיו ובכל משרדיו כדי למצוא את יתר החמץ, ויקיים מצות "בערב חמץ" כדת וכדון, ויאמר את ה"ויחיד רצון" עד נמירא... ולסוף, הנותן לי לבקש שידרוש בניני בשלום חבריו אשבי וברמלי המחכים לי ומצפים בנראה להשיג שם **Jobs** (משוררת בלע"ז) במשרדים הערבים שלכם בלונדון, ועד כאן אימרים בשבת הגדול... והנני בכבוד נכבד, עברך הנאמן **AZMAVETH** * * *

והאמת אניד לכם דבותי כי כל ענין הזכויות של הנשים, וכל המררם שהן עושות צדיקו בכל הארץ, אינו פהנת אותי ביותר, והדאגה הכי גדולה שיש לי בדבר הנשים, היא — הלא ידעתם כבר I — המלונות של שתחית, מאהדי האספה הארורה והיא שחיתת הבית-העם, היא מדברת אלי בטון אחד

לוגרי והרומח אותו ב"גאטא" שלמה, אהמאל כחצות — הרפה היא פשוט לספר! — כשהדתי כ"המשפט" על מנחם-מנדל בתר אמרו "ציון", קבלתי כמנה פסקדין שלי אל תשאלו! לפי טענותיה יוצא כי התנ"ך נכתב ע"י גבר וע"כ הכנים את הפסוק: "והוא ימשול בח", ואולם לו כתבם הנגברת נ. לבישל את החומש היה כתוב: "והוא תמשל בו"!!! ולא זאת אלא שסופם של הגברים לחיות רקחים וטכאים, מסיידים בערב-פסח האלי גם מיניקות... ומה אומר לכם דבותי? — למפתכל מבעד-למסכה נתן "המשפט" על מנחם-מנדל ענין רב ועורר בו כמה וכמה חיהורים. שערך בנפשכם: על הבכמה, למול הקהל ישבו על מדין בסאות-למשפט לפני השלחן חירוק — חבר השופטים: ב' הנשיא על הד ז כ ו אמשני עבדיו שני סגנים, דוסי מימין וספרדי משמאל — לשווי הסעד כל... הנגברת-הקטינר סימין, שמלאה את תפקידה באופן מבעי ומשכנע — לשווי זכויות, כנראה — הארון והסנינור, שחשב את הענין ברצינות... שומרה-המ"ה פתוצרת-

הארץ דוקא, שאל בנר עם כפתורים משמשי כלא-דיח והפשיח את שפכו בדמות קדמאד ואזלא לכבוד חיום... חבר השופטים-המושר-בעים ויושבים בפנים הבמה היו, כמובן, כשאנ"ש, כלומר מאודיסא ומתוך ה"קליוויל" של קלוב-ירושלם, וגם "נייטיבס" אחדים למראית-עין ששכתו לבוא, הכל כמו אצלם... לא חועילו כל מחאותיה של הנגברת הגדולה, כנשים בער שוויוניות לנשים במספר השופ-טים-המושבעים, כי לא נולדה על אדמת טרוצקי... זאלם, לאחד ששמעתי את דרשתו הארוכה ושעורו הנבואה של הנשיא על סדר "משפטים" והגיע לאזני קול נחירתו של הנגברת העדינת מאוהדי בחשך, וביחוד כששמעתי את שאלותיו התמימות של זקר-השופטים חשבתי בלבי: רבש"ע! לו הייתי א צ נ י בין השופטים המושבעים הייתי פונה לא אל מנחם-מנדל ולא אל פאובי-החלבו אלא דוקא אל הנשיא בכבודו ובעאפו, ולא בסושיא אחת אלא בכמה וכמה קושיהת, האשית חכמה הייתי שואל מאת הנשיא הנכבד:

ילמדנו רבנו, מה ראה על ככה שמצא לנחויץ להכנים לנו ג ל ו ת חדשה לא"י בתריאלובסקה, מויפובסקה, יהופיץ ובויבריק, שאין הדור הצעיר וביחוד אחינו הספרדים זקוקים להם, המבלי אין לנו מאה-שערים, בית-ישראל ובתי-אונגרו בירושלם? ואת אחת, והשנית: כמה היה צריך להטריח את המשטרה המעולה ולהפש את מנחם-מנדל המסכו, שחור מאמריקה, בשעה שיש לנו כאן במלון יון מנחם-מנדל מודרני לכל פרטיו ודקדוקיו העוסק בכל מיני עסקים: מעינות נפט בחב"ד, רון, מברות פחם בפ"ת, זכויות, יקנה ז, תוצרת-הארץ, ויתר העסקים והפרקמטיא שקשה להביננו ולתראם עד שיבא תשבי? ההבול הוא זק בזה, שמנחם-מנדל מבתרי-אלובסקה לא הרויח כלום וברח לאמריקה, ומ"מ שלנו אינו מפסיד ב"ה כלום ואדרבה הוא מביא את אמריקה לא"י... והויץ מזה, הלא יש לנו ב"ה גם מנחם-מנדל שיינקון שלנו באמריקה שהוא עוסק במאהות" גל א"י, ממש בתכרף מ"מ בבתריאלובסקה?...

וכמה מנחם-מנדלים איכא בשיקא וב' המה שלנו, כמו שאמר טוביה-החולב, כן מנחם-מנדל ולא מנחם-מנדל, שאין להם פאות וזקן, וכמה שיינד-שינדלות ישנן בקר-בנו שמקצרות בעליונים וגם בתחתונים ר"ל וגנים שלמים חבושים לראשן? והעיקר, כמה בחרו דוקא ב"מנחם-מנדל"? — המבלי אין "בונצי שווייג" של י. ל. פריץ או "מחנים" של ברדיצבסקי? יעוד כמה וכמה שאלות כאלו הייתי שואל מהם, ואולם, כשישבתי והתבוננתי אל הבמה ואל הקהל שהשתתף במחזה והשתדל, ביחוד על היציעות, להשלים את תמונת "הגלות" של בתריאלובסקה אמתית, חשבתי כי חסר היה שם איש רק אחד — שלום-עליכם בעצמו, כדי לתאר את בתריאלובסקה של ירושלם עם כל המ"מ והש"ש הגדולים והקטנים שלנו על הבמה ובאולם... ואם לא זכינו לש"ע בא"י, הרי נוכח א"י בקרוב לביאליק, יבדל לחיים ארוכים, אל "הסדר" בירושלם, אפשר מאד, שהוא ידע לתרץ לי את כל הקושיות החמורות

שהנני מתכוון לשאל ממנו בשעת ה"סדר", שיערך לכבודו אצל אוסישקין, אנבי יהיה אנוס — כנראה, עם "הדבור של אנ"ש ביפו מוילנא ועד אודיסא — לנסע גם לתל-פיות כדי להשיב בקור ל"ה הפילוסוף ולהודות לו על הרצאותיו ונאומיו להגדלת צרניהובסקי ושניאור על השבונה בארצנו... ואין דע בלי טוב: כשרופקים את היהודים שלנו בפולניה, הם נזכרים בא"י ואי"ח במועד זה יהיו "על-הרגל" בעירנו ונוכח לראותם בתוכנו בתערוכות, בבית העם וביחוד בביתו "בצלאל" שהכין להם מזכרות יפות מאד, ולא ביקר-כו, עיקר שכחתי: בלכתי תמול ברחוב יפו, פגשתי באחד מיבנאלי, צעיר ורענן מלא חיים ויפה תאר נשאלתי מכינו אם הוא נוטע טבק. — בודאי! — קרא כנעלב — וכי אינני יחדי חלילה או שטא איני אכה, שאתה שואל אם אני נוטע טבק?

עז מרת